

ייעול עבודת הקרן לשיקום מחצבות

הצעה להחלטה

מ ח ל י ט י ס, להטיל על שר האנרגיה, בתיאום עם שר האוצר, לפרסם תזכיר לתיקון פקודת המכרות (להלן - פקודת המכרות), בהתאם לעקרונות אלה:

1. סך של 500 מיליון ש"ח יועברו מהקרן לשיקום מחצבות, כמשמעותה בסעיף 120 לפקודת המכרות (להלן - הקרן לשיקום מחצבות), להכנסות המדינה בשנת 2021.
2. המדינה תתקצב את הקרן לשיקום מחצבות בסכום של 500 מיליון ש"ח (להלן - מסגרת ההחזר) בעד הוצאות שהוצאו בפועל לפי דרישת הקרן, ובנוסף תבטיח כי בכל רגע נתון ייוותר בקרן לשיקום מחצבות סך של 50 מיליון ש"ח.
3. מסגרת ההחזר בניכוי סכומים שהועברו אל הקרן לפי סעיף 2 להחלטה תצבור הצמדה למדד המחירים לצרכן וריבית חשב כללי.
4. במהלך שנת 2025 שר האוצר ושר האנרגיה יחליטו על המועד שבו תתקצב הקרן לשיקום מחצבות בגובה מלוא יתרת מסגרת ההחזר, וזאת בשים לב לצורכי הקרן והצפי להוצאות כספים בטווח הקרוב.
5. לעגן את סמכויות הקרן לשיקום מחצבות כך שהיא תהיה רשאית להכין תכנית שיקום למחצבות וכן לשקם מחצבה לאחר שניתנה לגביה הודעת שיקום.

דברי הסבר

רקע כללי, נתונים כלכליים והשפעה על משק המדינה

הקרן לשיקום מחצבות הוקמה בשנת 1973 במסגרת פקודת המכרות (להלן – פקודת המכרות) ומכח תקנות המכרות (קרן לשיקום מחצבות), תשל"ח-1978 (להלן – תקנות המכרות).

סעיף 120(ב) לפקודת המכרות קובע, כי ניתן להטיל על בעל מחצבה חובה לשלם תשלומים לטובת שיקום המחצבה. במסגרת תקנות המכרות הוסדרו התשלומים שישלם בעל מחצבה לקרן לשיקום מחצבות, סמכויות ההנהלה והאופן שבו יוחזרו הוצאות השיקום לבעל מחצבה. שם נקבע, כי רשות מקרקעי ישראל תגבה בעבור הקרן לשיקום מחצבות תשלומים אלו מבעלי המחצבות, מעבר לתמלוג המשולם לרשות מקרקעי ישראל.

התשלומים האמורים נועדו למימון פעולות שיקום מחצבות נטושות בתום תקופת הפעילות והתאמת פני השטח לייעוד הקרקע כפי שנקבע לשטח. נכון להיום, נצברו בקרן לשיקום מחצבות יתרות בהיקף מוערך של כ-600 מיליון שקלים חדשים. זאת, מאחר שבמרבית שנות פעילות הקרן לשיקום מחצבות הכנסותיה מתשלומים אלו עלו על הוצאותיה באותה שנה. נוכח הפערים בין הכנסות הקרן לשיקום מחצבות לבין ההוצאה בפועל על שיקום מחצבות, מוצע להעביר להכנסות המדינה בשנת 2021 סך של 500 מיליון ש"ח מיתרות המזומנים שלה. המדינה תתקצב את הקרן לשיקום מחצבות עד לסכום האמור באופן שיבטיח כי בכל רגע נתון, יוותרו בקרן יתרות של 50 מיליון ₪. סכום זה יצבור הצמדה למדד המחירים לצרכן וריבית חשב כללי עד לניצולו המלא על ידי הקרן. במהלך שנת 2025 שר האוצר ושר האנרגיה יוכלו להחליט על המועד שבו תתקצב הקרן לשיקום מחצבות ביתרת הסכום האמור, בהתחשב בצרכיה ובצפי הוצאותיה בטווח הקרוב.

בנוסף לאמור, מוצע לעגן את סמכותה של הקרן לשיקום מחצבות לשקם מחצבות בעצמה באופן שיאפשר לה להמשיך ולבצע את תפקידה כפי שנעשה מיום הקמתה.

**השפעת ההצעה על מצבת כוח האדם
לא רלוונטי**

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

אין

**עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה
עמדת היועץ המשפטי של משרד האוצר מצורפת.**

מוגש על ידי שר האוצר

**כ' באלול התש"ף
09 בספטמבר 2020**

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה ולוועדות השרים

נושא הצעת ההחלטה:

ייעול פעילות הקרן לשיקום מחצבות.

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטיה המשפטיים:

מוצע להטיל על שר האנרגיה להפיץ, בתיאום עם שר האוצר, תזכיר חוק לתיקון פקודת המכרות כך שסך של 500 מיליון ש"ח יועברו מהקרן לשיקום מחצבות להכנסות המדינה בשנת 2021. המדינה תתקצב את הקרן לשיקום מחצבות בסכום שלא יעלה על 500 מיליון ש"ח בהתאם לדרישתה, בעד הוצאות שיוצאו בפועל לשם שיקום מחצבה. בכל רגע נתון יעמדו יתרותיה של הקרן לשיקום מחצבות על סך של 50 מיליון ש"ח. סכום זה יצבור הצמדה למדד המחירים לצרכן וריבית חשב כללי עד לניצולו המלא על ידי הקרן לשיקום מחצבות. במהלך שנת 2025 שר האוצר ושר האנרגיה יחליטו על המועד שבו תתוקצב הקרן לשיקום מחצבות ביתרת הסכום האמור, בהתחשב בצרכיה ובצפי הוצאותיה בטווח הקרוב.

מוצע לעגן את תפקיד הקרן לשיקום מחצבות כך שהקרן תכין תכנית שיקום וכן תבצע עבודות שיקום של מחצבות אשר ניתנה לגביהן הודעת שיקום לפי סעיף 113.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרונם:

נכון להיום, בשל פערים בין הכנסותיה של הקרן לשיקום מחצבות לבין קצב שיקום המחצבות, נותרו בקרן כ-600 מיליון ש"ח. בשנת 2002 משרד האוצר ביקש לנהל את כספי הקרן לשיקום מחצבות במסגרת תקציב המדינה, וזאת מבלי שנערך תיקון חקיקה בעניין. בית המשפט העליון בבג"ץ 890/03 **אדם טבע ודין – אגודה ישראלית להגנת הסביבה נגד שר האוצר** (להלן – **עניין אדם טבע ודין**) קבע כי ההנחיה להעביר את כספי הקרן לשיקום מחצבות לאוצר המדינה ולנהלם כחלק מאוצר המדינה בטלה, וזאת מאחר שבהתאם להוראות הדין הקיים ניהול כספי הקרן צריך להיעשות על ידי הקרן, ולא על ידי החשב הכללי.

במסגרת הצעת ההחלטה מוצע ליזום תיקון חקיקה לפיו הקרן תעביר לתקציב המדינה 500 מיליון ש"ח. כנגד סכום זה, המדינה תתקצב כל פעולה של הקרן בהתאם למטרותיה עד לסכום האמור, וכי בכל רגע נתון יישארו בקרן סך של 50 מיליון ש"ח. יובהר כי אין בתיקון כדי לפגוע בניהול פעילות הקרן או בשינוי מטרותיה על ידי המדינה.

הסכום שיועבר למדינה יצבור הצמדה למדד המחירים לצרכן וריבית חשב כללי עד לניצולו המלא על ידי הקרן לשיקום מחצבות. כמו כן, שר האוצר ושר האנרגיה יחליטו בשנת 2025 בדבר מועד תקצוב יתרת הסכום שטרם הועבר עד אותה שנה, על-פי הצרכים וההוצאות הצפויות לקרן בטווח הקרוב.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם:

עמדת היועצת המשפטית של משרד האנרגיה – בכפוף לתיקון החקיקה ולכלל האמור לעיל אין מניעה משפטית.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את ההצעה:

בכפוף לכלל האמור לעיל, אין מניעה משפטית לקבלת החלטת הממשלה.

16. י.ס. ר

היועץ המשפטי של משרד האוצר

אסי מסינג

חתימה

תפקיד

שם